CATALANA

REVISTA

Any V | Barcelona 15 de Març de 1922 | Núm. 114

D'ORTOGRAFIA CATALANA

Probèm de reflexionar sobre l'exemple que'ns dóna'l Rosselló adoptant una sola ortografía tots sos escriptors, com diguerem en el número passat. Anèm a veure si lo qu'han fet allà podría ferse aquí.

Situèmnos, y anèm a pams.

Es innegable que may haviem arribat al desgavell d'ara respecte a maneres d'escriure; cada hu té la seva (si la té) y sòrt que'ls correctors d'impremta fan quedar bé a tothom encasillantlo ab els uns ò ab els altres. Es innegable també que, en mig del desgavell, dues tendencies lluyten cara a cara: la dels que'n dirèm tradicionalistes y la dels que'n dirèm reformistes, per entendrens.

Los tradicionalistes volen respectar la fesomía del idioma, escrivint ab la ortografía que'ns ha arribat fins a nosaltres. Los reformistes, per ansies de perfecció ò lo que sia, volen cambiar radicalment la grafía nostra.

Pels uns, hi hà una serie de formes ortogràfiques innegablement constants en el nostre idioma, des dels clàssichs a la literatura popular, que volen conservar, y una altra serie que la escriptura moderna no ha fixat encara y qu'ells escriuen de la manera més avinent. Pels altres, la necessitat de modernisar la nostra llengua s'imposa sobre tot y per axò volen implantar un sistema ortogràfich séu que revoluciona tant lo essencial com lo secundari.

Los uns obren principalment per afecte. Los segons, principalment per càlcul.

Y la més bona intenció pot guiar als uns y als altres.

Però'ls tradicionalistes defensen la integritat de la nostra ortografía en tot lo que té de persistent des de la plenitut del idioma y que li es la fesomía que tothom coneix des de sigles, en lo qual no'ls pot moure cap amor propi perque ells

rès hi han fet. En cambi'ls reformistes defensen una obra propia, una invenció seva, totalment seva, en qual defensa, no diguèm la vanitat, però sí l'amor propi pot pèndrehi una bona part.

Los tradicionalistes, des del séu punt de vista, no's poden equivocar en lo essencial, perque no fan més que seguir lo establert de sempre. Los reformistes, com es natural en tota revolució, sofrexen vacilacions visibles y desenganys no confessats encara, més los que poden donarlos la major reflexió ò son mateix instrumental.

Nosaltres, pel nostre compte, hi bestreuriem mólt més; però no volèm apartarnos del nostre propòsit de plantejar la qüestió en sos termes justos, senyalant la situació dels dos partits que, com se veu, poden unirse en un mateix amor a la nostra llengua, però estan netament separats, sense veures per ara senyals d'aproximació y d'inteligencia.

Axò es trist, no tant per la divergencia en si matexa, com pels apassionaments que promou y que marquen en nostre camp literari una divisoria, per mólts ridícolament infranquejable.

Ab aquest estat d'esperit, es difícil intentar una avinença. Però, com que no tothom s'ho pren tan a la valenta, y, sobretot, com que'ls que dirigexen ò inspiren aquestes dissencions, per la responsabilitat qu'axò suposa, han de mirarsho des d'un pla més elevat, prescindint de mortificacions personals y atenent sols al servey del idioma, ¿fóra per demés insinuar una forma d'arranjament al estil del qu'han convingut els rossellonesos?

Nosaltres gosariem proposar senzillament:

Que'ls reformistes dexessin de reformar tot allò que'ls tradicionalistes consideren essencial en ortografía per ser d'ús constant en les distintes èpoques de la llengua catalana.

Que'ls tradicionalistes acceptessin les solucions donades pels reformistes a les qüestions no essencials y dubtoses de la nostra ortografía, que són tantes.

Y axís, tractant lo cert com a cert y lo dubtós com a dubtós, no s'hauría de parlar més de tradicionalistes ni reformistes, perque tots plegats serien els fixadors de la nostra ortografía moderna.

AMADOR

SANT JOSEPH

Foreu, Sant Joseph gloriós,
humil fuster d'axa y serra,
mes l'home que ha vist la terra
més sant y més bó sóu Vós.

Lo vostre cor senzill plè de dolcesa,
lo vostre cor piadós, d'amor encès
tant plagué a Deu que us féu, passant pobresa,
més gran que Abrahàm, més sabi que Moisès.
Virtut tan casta vegé en Vós reclosa
que us volgué honrar ab més clarors que'l sol;
la Pubilla del cel fou vostra Esposa
y'l Redemptor del món vostre fillol.

¡Benehits los ulls vostres que vegeren
abans qu'altre mortal el Deu Infant!
¡benehits vostres braços que'l reberen
de por, d'espasme y joya tremolant!
Y al mostrarlo a la Mare Immaculada
l'adorareu besant son front de neu;
¡bes sublim! lo primer que, perdonada,
donava ab Vós la humanitat a Deu.

Al pèndrel dels pits verges de María
agombolaveu al diví Infantó
y Ell, repenjantse al coll, se us adormía
sobre'l cor decantat son capsiró,
y al dexondirs, somrihent de la carona,
ab ses manetes us cerclava'l front
brotanthi en flochs de llum una corona
que no ha tingut jamay cap rey al món.

¡Pobre Anyell! quant sofrireu al salvarlo
del llop crudel, passant l'ardent desert
y allà en l'amarch desterro al amagarlo
en l'estretesa d'un refugi incert!
La sòn de Mare y Fill de nit vetllaveu
planyent del home ingrat los durs instints
y, Profeta vident, la mort ploraveu
del Deu Fill y pregaveu pels butxins.

Us confortà'l Treball! Quina alegría
de Nazareth reviure en l'obrador
que la Mare brodant de goig omplía
y'l Fill, crexent, omplía de claror!

Ell, prop de Vós, feya cruxir la serra
de polsineres d'or en l'embolcall;
era Deu que al baxà'a salvar la terra
volgué ab ses mans santificà'l treball.

¡Llar santa! A Deu fidel allí visquereu
y allí us trobà la mort a Deu devot;
en braços de la Verge'ls ulls cloguereu,
fou Jesucrist lo vostre sacerdot.
La vara que us florí al triar la Esposa
aromà encara vostre front suau
y un chor d'àngels cantà en excelsa glosa,
com a Bethlèm les glories de la Pau.

Darrer Patriarca, al trist abim baxareu
hont sospirant glatien tants germans;
missatger del Messíes, los mostrareu
la emprempta de son bes en vostres mans.
Y al revifars ses ànimes somortes
los semblà ohir al lluny caure'l món vell,
la veu del Just ben prop y que ses portes
lo cel obrials per a entrarhi ab Ell.

Foreu l'home primer qu'entrà a la Gloria,
puix per bo y per humil vos trià Deu.
Jesús vol que us gaudiu de sa victoria
y, oh goig! la Verge us vol al costat séu.
Vostre poder tots los favors alcança,
la vostra protecció no's pert ni's fon.
Vós sóu lo missatger de la bonança;
ay! si'l món l'ha perdut, tornèula al món!

Vós que portèu cada any la primavera
quan ve la vostra festa, oh Sant Joseph,
y al dur les pluges que'l camp sèch espera,
fonent les neus, posèu la fulla al cep,
portèu també la joya y la ventura
als cors dels homes ab amor patern
y ab la vostra mirada dolça y pura
fèu fondre la gelor de son hivern!

De sos odis desfèu les negres obres
que'ls qui Deu féu germans són enemichs
y la enveja enverina'l cor dels pobres
y la cobdicia corca'l cor dels richs.

La bondat y no l'or dóna noblesa;
Vós, nét de reys, patireu fam y fret;
del cel va cabre tota la grandesa
en vostre obradó humil de Nazareth.

Duèunos la pau. Lliurèunos de l'angunia
de no veureus de prop. Per caritat,
desfèu les axutors de la rancunia
y ab dolls d'amor salvèu la humanitat!
y fèu que vostra imatge benehida
los cors atregui ab sa serena faç,
la vergella en la mà tots temps florida
y l'Infant Jesuset damunt del braç.

Foreu, Sant Joseph gloriós,
humil fuster d'axa y serra,
mes lo sant que avuy la terra
mellor pot salvar sóu Vós.

J. FRANQUESA Y GOMIS

DELS NOSTRES FOLLETINS

En el número passat acabarem de repartir la BRANCA FLORIDA d'En Joan M. Guasch y ab aquest donèm l'acabament d'EL PURGATORI DEL BIBLIÒFIL d'En Ramon Miquel y Planas, dues obres que no hem d'alabar nosaltres, però sí podèm dir qu'han sigut llegides ab gran interès pels suscriptors y compradors habituals de la nostra Revista. La sola cosa que'ls ha contrariat es la excessiva durada de sa respectiva publicació y la forçosa lentitut ab que s'han hagut de llegir. Alguns ens ho han observat y nosaltres per reduhir la durada farèm lo únich que podèm fer.

Mentres la nostra Revista no puga ser més que quinzenal, no tindrèm més remey que donar un sol folletó en lloch de dos; axís, repartint en cada número setze planes d'una matexa obra, aquesta's completarà més depressa, la lectura serà més seguida, y'l llibre quedarà bo y llest més aviat.

Avuy comencèm a repartir LA TRAGEDIA DE CA'L PERE LLARCH del Eduart Girbal Jaume, que des del número vinent anirà sortint a rahó de dos plechs cada quinzena.

LA REDACCIÓ.

LO REY MARTÍ ALS BANYS DE LA GARRIGA

Al vell amich En Joseph Iglesias,
Batlle de La Garriga.

A últims d'Abril del any de Nostre Senyor 1400, entrava a hora foscant en lo lloch de La Garriga, per la carrera de Granollers, senyorial cavalcada, acompanyant unes andes y tenint per devanter un senyaler ab penó reyal d'or y flama y portant a la rera çaga una rècua de besties de bast carregades de trossells, de cofrens ferrats y males encuyrades que mig cobrien les sobre atzembles blasonades ab les senyals d'Aragó.

El llogaret de La Garriga, ò Ça garriga, com deyen mólts, era el termenal del viatge de la brillant comitiva, car hi anava per a sojornarhi com a banyista, lo Rey Martí. Era ell, l'últim Rey del Casal català, qui sofrent d'artritisme en varies de les seves manifestacions, especialment de caràcter reumàtich, esperava trobar la sua completa sanitat en les Thermes garrigánes. Caygué malalt a Saragoça y totjust entrat en franca convalecencia, cobejà l'arribada als banys y se'n ve a Barcelona ahont roman solament un dia per a tenir audiencia y aprobar, ratificar y confirmar el privilegi concedit a la Vall d'Aran per Pere'l Catòlich en Segorb y reiterat per Pere III en Saragoça (1). Fet axò, dexa'l Palau Major y pren lo camí de Montcada.

Ab ell hi anaven familiars y domèstichs, barons y cavallers y part del séu Consell y de la seva Curia, entre'ls qui s'hi comptaven lo Camarlench N'Olf de Pròxida, En Pere y En Galceran de Sentmenat y En Pere de Torrelles, l'escrivà de ració N'Antoni de Font y l'apotecari ò especier de Cambra En Pascual Ledós. També formaven part de la companya qualques ministrers per a distrèurel en sos lleures: malhauradament un del més aptes, En Colí, no hi pogué romandre perque certa plaga que tenía en lo braç l'obligà a consultar lo notable metge cirurgià Mestre Guillem Çagarriga, portantsen una lletra de recomanació del Rey (2).

De La Garriga estant dirigía'l pòndol de la sua casa de Barcelona y el del Govern del Estat. A tot estava amatent donant audiencies y rebent missatgeríes de Tuniç y de Sardenya, de Perpinyà y de Mallorques. Els oficials que s'endugué de Barcelona no podien donar l'abast del despaig ordinari y

(1) A. C. A. R., 2.195, fol. 15.
(2) A. C. A. R., 2.173, fol. 80 g.

tingué de demanar dos bons y endreçats escrivans de registre y un corrèu ò dos per a ajudar els que tenía (1). Entre les disposicions que'l corrèu de bustia se'n portava a Ciutat, n'hi havien de familiars com la que mana al séu cambrer que un cot d'atzaytovi negre vellutat de vermell, pertanyent a la seva germana l'Infanta Isabel, lo faci forrar de vays apurats per a qu'en breu aquella lo tinga (2); també n'hi havien tractant en forma ritual els negocis corrents: apaybagament de bandositats y bregues, nomenaments de càrrechs, pecunies, amonestacions, resolució de diferencies entre autoritats per usurpació de jurisdicció, càstichs d'escàndols com els dels almogàvers a Murcia y els dels monjos del Monestir de *Rueda*... Però desiara se'n llegexen que són reveladores de la misericordia y galanía proverbials en lo bon Rey. Axís veyèm com recomana efusivament l'ermità de les montanyes de Sant Pere de Roda que vol edificar la capella y una nova residencia (3). No's descuyda de recordar als séus familiars que sobretot tinguen present l'almoyna acostumada de 15 sous de pà, que's fa en la llinda del Palau, y també que cada jorn donguin als quatre sarts orbs, sengles raccions de vi e de carn (4). Home de món y bon cristià, complía'ls deures de l'hospitalitat a maravella: sabedor de l'arribada del Arquebisbe de Messina a Barcelona, vol que s'hostatgi en lo Palau Menor y que se li assigni, ademés de les cambres, lo llit de parament a son ús y servir, estables per a les seves besties y tot lo que li falti a ell y al séu acompanyament. Adhuc li cedeix per a son servey, fins y tant que l'hi reclami, una haca blanca, qu'havía pertenescuda al difunt Bisbe d'Achs: per cert que quan l'hi demanà per a ferne present al Sant Pare, l'Arquebisbe sicilià se resistí a retornarla (5).

Si aytal delicadesa podría esser atribuida a l'influencia del sentiment religiós qu'informava tots los actes del Rey Martí, no passa lo mateix quan escriu al Batlle y als Consellers barcelonins, manantlos que no obliguin al missatger del Rey de Tuniç, Mestre Boy Jua Bondaví, físich juhèu, y als dos juhèus que l'acompanyen, a portar «lo caperó vestit (posat) ne

(1) A. C. A. R., 2.243, fol. 98 g.
(2) A. C. A. R., 2.243, fol. 99 g.
(3) A. C. A. R., 2.173, fol. 81 g.
(4) A. C. A. R., 2.243, fol. 99.
(5) A. C. A. R., 2.243, fol. 94, 103 g.. y 107.

aportar la roda groga e vermella» (1). Cal advertir qu'en l'edat mitjana, tant en les terres de la Corona aragonesa com en los altres reyalmes, senyalaven ab estigma d'infamia los considerats nocius als còssos y a les ànimes: leprosos ò masells, llurs derivats ò cagots, dònes bordelleres, serrahins, herètichs ò albigesos, y sobretot, els juhèus. Aquests, a Barcelona, foren objecte de nombroses ordinacions provinents, tant de la reyalesa, com del govern municipal. No podien anar per ciutat de nit ò de dia menys de portar capa juhiga, exceptat que fos un juhèu pobre, qui debía portar caperó groch vestit sense capa. Més endevant els obligaren, los qui no podien portar capa, o usar caperons vestits blaus oscurs ò negres ab llarga cogulla. Als cristians els era vedat jaure en alberchs del Call, y dides cristianes no podien alletar infants juhèus. Al pàs del Viàtich y quan la campana senyalava l'Elevació, els juhèus devien amagarse ò genollarse. Jaume I obligà tots los juhèus del séu reyalme a portar en públich, ademés del distintiu, un trajo diferent dels cristians, reiterant aquesta disposició Jaume II. Dotze anys després, a Barcelona «ordonaren los conseylers e els prohomens de la ciutat que tot juheu, de qualque condicio sia, deia portar capa, axi com es acostumat. Et qui capa no portara que haia a portar en la vestadura subirana, sus els pits pres lo cabeç, una roda que sia he apparaxent de drap groch ho vermeyl e que sia axi ample com lo pla de la palma convinent e qui contra aço fara pagara per ban XX sous e si pagar nols pot sera escobat» (2). Més ençà,'ls consellers acordaren que'l distintiu sols fos una roda de drap groch cosida sobre la vestidura sots pena d'esser escobat per la Ciutat ab D grans assots (3). Novellament, com diu lo mateix Rey Martí, fou imposada als juhèus la obligació de portar lo caperó vestit y la roda groga y vermella: es d'aquesta última disposició que'l Rey mana al Batlle y Consellers barcelonins n'eximexin els missatgers juhèus del Rey de Tuniç. Quan lo tema s'hi esqueya, llavors, en la redacció de documents, fugía de fòrmules aconsellades per la consulta de la escrivanía y feya gala del séu estil elegant y de la seva erudició. Perque'l Governador de Catalunya pacificà'ls bandos de Torroella de Montgrí, reduhintlos a tota unitat y concordia, li certificà

(1) A. C. A. R., 2.173, fol. 83.
(2) Arx. Mun. Bar. Delliberacions, 1310 a 1313, fol. 42.
(3) Arx. Mun. Bar. Delliberacions, 1321 a 1322, fol. 21 g.

«que lo maior plaer e servir quens podets fer es exercir justicia dela qual parteix dolç fruyt de pau.» (1). Y quan, actuant de cap de familia, treballa l'unió dels séus oncles los Comtes de Prades, separats per discordies familiars, escriu a la seva tia dihentli: «creem certament vos errar en los manaments de deu, car axi com aquell peca mortalment qui separa matrimoni, axi erra dampnadament la muller quis separa de son marit e no serve la unitat, fe e companyia marital. E com lo marit e la muller sien una carn, necessari es que unitat sie en lur habitacio, e lur anima e voler sie una ne la muller no serve condicio de natura, ne manament del apostol, ne ley del Evangeli, qui nos te per sotsmesa al marit,qui es son cap, al qual per disposicio divinal es sotsmesa...» (2).

Y continuament y seguida, anaven y venien missatgers y corrèus, homens de paratge y de remença, provinents de llunyanes encontrades y dels encontrons, captayres de clemencia ò de favors, com el donzell En Ramon Marata qui copsà la Vicaría y Batllía de Cervera (3); mossèns y micers, cridats pel sobirà a consulta, súbdits agreujats qu'exposaven a la Magestat l'ofensa rebuda, el càstich injust, l'immerescuda pena..... Y semblant romiatge durà tota la mesada qu'en lo petit poblat de La Garriga residí la Capitalitat del Reyalme d'Aragó.

L'egregi malalt seguía'l tractament ab regularitat y en lo menjar se subjectava a especial regisme; perxò demana a Mossèn Ramon de Rexach que li trameti uns tres parells de francolins, perque li convé, per necessitat de sa persona, usar per alguns dies carn d'aquells ocells (4) dels quals els astors y'ls esparvers no'n devien trobar en La Garriga ni en sos termens. Convenintli la carn de francolí, flach servey li féu lo Governador de Catalunya regalantli, junt ab unes canadelles de cristall, uns capons de Gerona (5).

Lo séu alberch era modest, senzill, com ho proba la demanda que fa a Barcelona de dos matalassos y una màrfega, per a metre en lo lit de paraments, dos cadenats de ferre y quatre canes de tela encerada, probablement per a ferne una cortina y tapar ab ella un portal. (6) Ab tot, ell s'hi conforma

(1) A. C. A. R., 2243, fol. 104 g.
(2) A. C. A. R., 2173, fol. 83 g.
(3) A. C. A. R., 2173, fol. 82.
(4) A. C. A. R., 2243, fol. 102 g.
(5) A. C. A. R., 2243, fol. 106.
(6) A. C. A. R., 2243, fol. 98 y 106 g.

perque observa'ls bons efectes dels banys, lo que li permet escriure al Senyor de Sant, després de quinze dies d'estada: «nos merce de nostre senyor nos trobam molt be ab los banys e jassia que no siam del tot quitis de la febre quartana, pero stam ne molt mills que no feyem e som ben guarits d'alguns accidents que haviem en nostra persona.» (1) En tota la temporada no demanà cap metge, no més se vegé obligat a cridar lo séu cirurgià Mestre Guillèm (2) y encara per qualque molestia insignificant, puix no se'n parla ja més en cap altre document reyal.

Malgrat l'excelencia medicinal de les Thermes, ja llavors de temps immemorial regoneguda, la instalació era deficient y rudimentaria, tant que, convençut d'aquesta deficiencia,'l mateix Rey, l'endemà del jorn qu'escrigué la lletra a En Ramon de Sant, firmà una concessió condicionada, a favor d'En Pere Mayol, habitador de La Garriga, y'ls séus, per a que a perpetuitat puguin, lícitament y impune, sense perjudici alien, rebre a son albir l'aygua sobrera dels banys comuns existents, la subterrània y qualsevol altra que'l séu ingeni y treball li permetin captar dintre'ls termens de La Garriga a obs dels banys que hi construexi per a servey del públich. Lo Rey en lo preàmbul del document fonamenta aytal concessió en la poquedat dels banys que no poden donar l'abast als mólts malalts y delicats qu'hi acudexen ab l'esperança de recuperar la llur desitjada sanitat (3).

A últims de Maig lo Rey dexà La Garriga per a retornar a Barcelona y preparar l'arribada de la sua esposa Dona María de Luna, qui per primera vegada hi entrava després de la seva coronació a Saragoça.

JOSEPH M.ª ROCA

(1) A. C. A. R., 2243, fol. 99 g.
(2) A. C. A. R., 2243, fol. 101 g.
(3) A. C. A. R., 2195, fol. 17: *Petri Mayol licencia construendi balnea.*

UNA FESTA DE CULTURA

En la tongada carnavalesca qu'acaba de passar, y qu'ha demostrat una vegada més la decadencia d'aquexes festes tan animades altre temps en la nostra ciutat, s'han celebrat en móltes cases reunions y festes íntimes, ab balls y sopars, qu'han sustituhit ab ventatja'ls balls públichs y les bromes de carrer. Y volèm parlar d'una d'aquexes reunions particularment, pel caràcter de distinció y de fina cultura que saberen darli sos organisadors.

Los senyors Carreras-Martí volgueren oferir a ses amistats una vetllada escepcional que, ab l'ajuda d'escullides personalitats, pogueren realisar en les amples sales de sa esplèndida demora. Se tractava de reproduhir una festa sigle XVII, ballant minuets, pavanes, gavotes, ab música y vestits de l'època, declamant fragments de comedies de llavors, cantant peces de contemporanis de Lully y executant al violí y al clavicordi composicions d'aquella pleyade musical. Tot resultà perfectament, gracies als que dugueren la direcció de la indumentaria (en part imitada escrupulosament y en part autèntica) y de les figures compostes ab tanta distinció, gracies al element jove que formà les parelles, ballant exquisidament y gracies a les senyoretes que cantaren y executaren ab una extrema delicadesa aquella música senyora y elegant.

Entre'ls que dugueren sa colaboració en la simpàtica festa, hem de citar don Joan Garriga Massó qui féu d'apuntador a les seves filles en el diàlech qu'escrigué adaptant al català una escena de Molière, y don Lluís Masriera qui compongué un «Ballet dels compliments» que ballaren y dialogaren ab mólta gracia quatre parelles, llegint abans un pròlech-esplicació de còm l'havía compost. Tant lo treball del senyor Garriga com lo del senyor Masriera foren llargament aplaudits per la selecta concurrencia qu'omplía aquelles sales, y nosaltres al publicarlos a continuació no fem més qu'un acte de reconexensa al séu bon gust per haver contribuit en bona part, encara qu'en forma tan íntima y tancada, a convertir una festa de carnaval en una festa de cultura.

Felicitèm als autors y als executants, y especialment als senyors Carreras-Martí pel bell exemple qu'han donat y que desitgèm veure seguit per altres families de Barcelona que poden ferho.

MODEST URBÀ

ESCENA ADAPTADA DE «LES FEMMES SAVANTES» DE MOLIERE

MARTINA *¡Y quina mala sòrt!! Es per estar furiosa!*
«Si vols matar la berra, diguèune qu'es rabiosa».
Ho diu la gent y tenen rahó, que'ls en hi sobra:
Serventa de senyors may passarà de pobra
(Entra Fhilaminta)

FHILAMINTA (Afectadament).
Encar te trob ací ¿Què dius? Per què murmures?
No sabs el meu desgrat? Donchs, bé, per què t'atures?

M. *Mes, diguèume, senyora: ¿Què he fet per despatxarme?*

FH. *Encar no ho has capit? lograràs enutjarme.*

M. *En què he pogut faltar? Mon crim quin ha sigut?*

FH. *Sóch jo capaç de trèuret sense motiu degut?*

M. *Mes, al fi... ¿Què he fet jo?*

FH. *¡Encara m'ho preguntes?*

M. *¿Qu'he romput cap mirall? Vos he cremat les puntes?*
¿M'havèu de fer retret potser d'algun defecte
de que puga reptarsem ò acusarme en justicia?

FH. *¡¡Martina!!... el que tu has fet té mólta més malicia.*

M. *Que'm pengin si ho entench! Jo perdo la paciencia.*

FH. *¡Oh Deu! y'l cel no cau davant tal insolencia?*
Sabs que la meva vida has llastimosament
flagellat ab paraules dites bàrbarament,
infligint a les pures regles de la fonètica
que respecten els sabis sacerdots de l'estètica
ferida greu que sagna: y en son íntim sentit
capgires la sintaxi en tot ço que m'has dit.
Les lleys de la gramàtica, que fins el Rey compleix,
vulneres a tothora, y al ohirte's pateix.
Y per punir tal greuge y grollera insistencia,
he dit que te n'anessis! ¡Donchs, prou impertinencia!

M. *Axò que prediquèu dèu ser mólt just y bò,*
mes jo no sabré may parlar el vostre argot.

FH. *Insolent! Apellar* argot *al bell llenguatge*
fundat en la rahó y en el pus bell usatge!

M. *Quan un sab ferse entendre jo crech que parla bé;*
y vostres paraulotes no treuen pas a re.

EH. *Ho veus? Tornes a caure. ¿Creus que axò es bell estil?*
Còm vols que algú al sentirte puga restar tranquil?
Si dius no, *al dir* pas... *són dues negatives*
que al contradirse juntes fan una afirmativa.

M. *Oydà! que filèm prim!... jo no he estudiat com vós,*
y parlo com jo parlo quan parlo nos ab nos.

FH. *Tu parles com tu parles quan parles barbarismes.*

M. *De barbers y barberes y de tots aquests* ismes

no'n sé rès: tot axò es fet per sabelluts
que may he vist que tinguen tots els sentits deguts.
FH. *¡¡¡Que baxa condició!!!*
M. *Els sabis no són bons*
més qu'en les llibreríes... Jo, de sabia no'n som,
y a mi m'aburriría (mil vegades ho he dit)
tenir, si'm maridava, un sabi per marit.
Vós heu tingut la pega en vostre matrimoni
de fervos sabia a manta. ¡Se us emporti'l dimoni!
Si un cop jo'm maridava, vull un home ben bo
que sols llegexi un llibre y aquest que sia jo.
Y sense ésser doctora estudiaré ab delit
tot lo que porti a sobre escrit el meu marit.
FH. *A què ve tot axò? Ja'm fatiga ta prosa.*
M. *A què ve? que a les dònes, com li passa a la rosa,*
els hi escau la bellesa y flayre naturals,
mes nó les recercades gracies artificials;
com la sal, que ab mesura fa la vianda bona,
la ciencia ab discreció es encant en la dòna:
mes quan la sal hi sobra, el plat no's pot menjar;
y dòna massa sabia fa de mal empassar.

JOAN GARRIGA MASSÓ

COM VA SER ESCRIT EL "BALLET DELS CUMPLIMENTS"

Que pensés algun ball per'questa festa
me demanà En Joaquim. Jo per complàurel
vaig capficarme mólt... Donchs rès sortía
del meu cap que tingués un xich de gracia.
¿Què fer que sigui nou y tingui solta?
ò bé, sent vell, que tingui novetat?
Lo del sigle XVII ja ho ballaràn;
pensar ab rès modern... ¿Aquests balls d'ara
vestits tant de senyor?... ¡Ni somniarho!
¿Què faràs?, deya jo, tot ensopintme
una entrada-de-fosch en mon estudi
assentat a un sofà d'antigues molles
davant d'una romàntica princesa
començada a esboçar sobre una tela.
Els parlo francament, no sé si era
l'obsessió de complaure a n'els Carreras

ò que'm vaig adormir, però vaig veure,
tan clar com parlo avuy, que la princesa
vestida d'or y blau, gentil y hermosa,
surtía del séu march y'm presentava,
somrihent ab malicia encisadora,
al gran mestre Moliere. ¡Ell en persona!
vestit com l'han pintat en les portades
ab els riços penjant sobre l'espatlla,
ab la mirada picaresca y bona
y aquell ayre gentil de poesía
que porta sempre'l geni en sa persona.
Va assentarsem enfront, en un silló de braços
qu'es del segle disset y que jo guardo,
per qu'es igual al séu, com una joya.

Y mirantme'l gran mestre y somrihent
va dirme lo següent:

«¿Que n'estèu, amich meu, de capficat!
Y ho comprench, puix la vostra societat
es difícil que balli ab distinció.
¿Volèu compondre un ball? ¡Quina ilusió!
¿Y ensenyar de finura y cortesía
als balladors d'avuy? ¡Quina manía!
¿Que no sabèu l'inglès? ¿Que no veyèu
que sols sabèu fe'l pàs de la guinèu,
imitant a n'els negres y als apatges
ab ses dances grosseres y salvatges?
La vostra societat ¡y es dolorós!
no es feta per ballar balls de senyors.»
«Ja veig, amich Molier,—vaig dirli jo—
que fèu com aquells vells que troben bo
tot lo qu'es del séu temps, tot lo passat.
¿Que no veyèu qu'avuy s'ha adelantat?
Y si en bon gust tornèm un xich enrera
y no es nostre vestit tan bell com era,
puch darvos ¡oh Molier! dos mil rahons
explicant per què's porten pantalons?»

—

Molier se va enfadar. «¿Vós sóu artista?—
va dirme mólt ayrat y ab cara trista,—
y m'heu tractat de vell; ¡vells sóu vosaltres!
¡La meva obra es més jove que les altres!
Y ha viscut trescents anys sempre frescoya
y'n viurà trescents més com una joya.

Y en cambi ¿quànt viurà lo qu'ara fèu?
Si ja es lleig y ja es vell quan ho creèu,
y, com tot lo ordinari, es antipàtich?»
«Es per que'l nostre temps es democràtich,
y la igualtat ha dut la malaltía.»
«Dispensèu, amich meu,... ningú ho diría,
puix de comtes, de duchs y de marquesos
se'n fan més ara, estan més extesos
qu'en el temps que de noble se'n venía.
Mes, tot portant corona, els nobles d'avuy dia
van ballant ab ben poca cortesía!
Y es que antes els pastors
pretenien ballar com els senyors,
y ara'ls senyors han arribat tan baix
que ballen y fan gestes dels apaches.»

—Poch a poch ¡oh Molier! no exagerèu
y mirèu una mica còm parlèu.
No tothom es igual,... que hi hà de tot.
No pensèu que tothom balli fox-trot.
¡Hi hà mólta gent qu'estima la bellesa,
mólts senyors de debò... que si no pesa
llur criteri, en el món que dóna festes,
es que tenen costums senyores y modestes.
Per xò jo estich avuy tan capficat,
puix voldría fa rato haver trobat
un ball que fos senyor, un ball de cortesía,
que tingués la frescor de la vostra poesía;
y vós que n'heu fet tants y ab tanta distinció
podrieu ajudarme de debò.»

«Si estèu arrepentit
de tot lo que m'heu dit—
contestà'l gran poeta—
us donaré una pauta mólt maqueta
per fe'un ball senyorívol y axerit.»
«¡Us dono mil mercès!»
«Però vós l'escriurèu
puix ja sabèu
qu'escrich sempre en francès.»

Y sens més incidents
va explicarme'l Ballet dels Cumpliments.

Madrigals del Ballet dels Cumpliments

MÚSICA DE LA GAVOTA DE L'ÒPERA «ATYS» DE JOAN BAPTISTA LULLY
(SIGLE XVII)

Personatges: Quatre galans y quatre dames

PRIMER QUADRO

I GALAN A LA IV DAMA

¿Volèu, vós, senyora,
bella encisadora,
ferme la mercè
de darme la mà
y'l ball començà'?

IV DAMA

Ab gust ho faré.
¡Si es que'n sé!

—

IV GALAN A LA I DAMA

Vós sóu la donzella
per mi la més bella;
si a vós vaig mirant,
d'aquesta gavota
no'n sentiré gota
ni sentiré'l cant.

I DAMA

¡Mólt galan!

—

I GALAN A IV DAMA

No sé si atrevirme!

IV DAMA

Podèu demanà'.

I GALAN

¿Volèu concedirme
dos mans per voltà'?

IV DAMA

¡Oydà!

—

IV GALAN A I DAMA

De les mans de vós
sols una n'he près.

I DAMA

¿Y ara'n volèu dos?
Si no'n volèu més,
¡ja hi es!

—

I GALAN A I DAMA

¿Què fèu, damisela?
¿Per què us heu girat?

I DAMA

Estich enfadada
per que m'heu dexada
per'nar pel veynat.
Vostre sentiment
muda, com la vela,
segons bufa'l vent.

I GALAN

¿L'enfado ha passat?

I DAMA

¡Ja estèu perdonat!

—

IV GALAN A IV DAMA

¿Què fèu, mi senyora?
¿Per què us heu girat?

IV DAMA

Com veig que suara
no'm mirèu la cara
y algú us ha encisat,
y estèu mólt atent,
y per mi a tota hora
tan indiferent...

IV GALAN

¿L'enfado ha passat?

IV DAMA

Ja estèu perdonat

—

II GALAN A III DAMA

La flor més hermosa,
la més bella rosa
sóu d'aquest jardí.

III DAMA

Donchs, no us acostèu
per que us punxarèu!

II GALAN

No'm fan por a mi
punxes axí!

—

III GALAN A II DAMA

Per fi ha arribat l'hora!
Us prego, senyora,
que'm donguèu la mà.

II DAMA

Vós sóu mólt galan.
Us daré'l meu guant,
bé prou n'hi haurà.

III GALAN

De vós tot me va!

—

II GALAN A III DAMA

¡No ha punxat la flor!

III DAMA

Bella cortesía!
Un galan diría:
m'ha punxat el cor!

II GALAN

¡M'heu mort!

—

III GALAN A II DAMA

¿No sé si atrevirme?

II DAMA

Podèu demanà'l

III GALAN

¿Volèu concedirme
dos guants per voltà'l?

II DAMA

¡Oydà!

—

II GALAN A II DAMA

¿Què fèu, missenyora?
¿Per què us heu girat?

II DAMA

Com veig qu'una rosa
sols per qu'es hermosa
us ha enlluhernat...
Ni punxes veyèu,
y sempre a tota hora
de mi us allunyèu!

II GALAN

Ja'm perdonarèu!

II DAMA

Ja estèu perdonat.

—

III GALAN A III DAMA

¿Què fèu, damisela?
¿Per què us heu girat?

DAMA III

Estich enfadada
per que m'heu dexada
per'nar pel vehinat;
y allí per uns guants
ja cremèu candela.
¡Vaya quins galans?

III GALAN

¿L'enfado ha passat?

III DAMA

Ja estèu perdonat!

SEGON QUADRO

I DAMA A IV DAMA

Quedèusel, senyora,
que a mi no'm diu rès
y a vós a tot hora
us dava mercès.

IV DAMA A II DAMA

Quedèusel, senyora,
que a mi no'm serveix,
donchs en tinch un altre
que m'agrada més.

II DAMA A III DAMA

Que dèusel, senyora,
que jo ja'n tinch prou
y a vós us fa falta
tenir galan nou.

III DAMA A I DAMA

Quedèusel, senyora,
que no'n teniu cap,
y donzella sola
no pot pas ballar.

TOTS

Ballèm la sardana,
ballèm tot cantant.

GALANS

Que canti la dama.

DAMES

Que balli'l galan.

—

I GALAN A III GALAN

Quedèuse la dama
que jo no sóch prou
per darli conversa,
per dirli rès nou.

III GALAN A II GALAN

Si volèu la dama,
seréu mólt atent,
donchs veig que m'escolta
mólt indiferent.

II GALAN A IV GALAN

Us porto una dama
y us prech que probèu
dihent coses belles
si l'acontentèu.

IV GALAN A I GALAN

Si'm prenèu la dama
me farèu favor,
per que dos són massa
per un servidor.

TOTS

Ballèm la sardana,
ballèm tot cantant.
Que canti la dama,
que balli'l galan.

—

I GALAN

La dança ja ha finit
y cada ovella
ha tornat, com sol dirse,
ab sa parella.

IV DAMA

Donchs tornèm als seyents
que tot lo que s'ha dit
són cumpliments.

III DAMA

Que lluny del pensament
s'escampen com les fulles
que se n'emporta'l vent.

II DAMA

Mes, dolç es de sentir
vostre concert.
tot y sabent de cert
que la galanteria...

I DAMA

Ha sigut sols
un ball de cortesia.

LLUIS MASRIERA

VIATGE TRAGICH
DEL AMO EN XECH DE S'UESTRA

PER ANGEL RUIZ Y PABLO

(Continuació)

Quan va sentir allò d'esmorzar, encara que no sabés ben bé lo que volía dir, va pensar que an aquelles hores devía esser cosa de berenar y com que sa fam l'alçava en pes, va contestar:

—¡Idò!

—Donchs víngui al menjador,—li va dir la senyora Enriqueta mólt amable, y l'amo li va pigar derrera.

Es va asseure a una taula redona cuberta ab un hule tot clivellat, y sa dispesera li va presentar una xicreta de xicolati, un tovaó y un coch. ¡Allò devía esser es llonguet! L'amo va considerar es cúmul que tot allò junt feya y se va dir a sí mateix:

—¿Y què m'ha de fer a jo, assò?—

Vertaderament, a un homo de ses tayes del amo En Xech, acostumat an es plat d'oliaigo ab un bon barret de sopes y si a mà venía una dotzena de figues de moro ò dues de cristià an es séu temps, un brot de rem, ò un tay de sobressada ò de cuxot ò un tros de formatge ab tot es pa de xexa corresponent ¿què li havía de fer aquella abeuradora de canari no ben plena de xicolati y aquell llunguet qui no'n tenía per un caxal? Però no ho va trobar estrany; el tractaven com a senyor y es senyor diu que són de poca menjúa es dematí, perque s'axequen tart. Per sòrt seva, dins es fardell de sa roba hi havía aquell pa just encetat y sa sobressada y l'amo En Xech se'n va anar a s'estudi d'es llit y allà, a les fosques, va donar una envestida a ses provisions, mentres madona es vestía.

—Cada dia que es sòl surt—li va dir filosòficament—mos hi cauen aquí sis pessetes, tres per jo y tres per tu, y tench pò de que mos mataràn de fam. Mólt de tovaó, mólts de platets buyts, una xicra de xicolati com un didal, un coch qui casi no'l veuen; mólt de senyor y senyora y vostè per aquí, vostè per allà... Jo més m'estimaría manco senyoríu y més companatge.—

Es va engollir lo que tenía dins sa boca, va tallar un altre tros de sobressada y mentres li llevava sa pell, va afegir:

—Y ara veurèm lo que succehirà a cà's metge... Diu qu'es doctors de Brasselona seguen mólt avall y no dexen rostoy.—

Instants després, mentres madona berenava, sa dispesera'ls hi deya:

—¡Ay, senyora, no se'n refii pas dels metges! Un li dirà una cosa, l'altre l'altra... El meu senyor, Deu l'haja perdonat, no's sabía passar de metges y lo mateix va morirse. ¡Es allò!

—¿Y de què's va morir?—va insinuar l'amo En Xech.

—Un carro li va passar per sobre y sols no va dir Jesús.

—Planetes de ses pressones.—

Sòrt que madona tenía encara dins ses oreyes es tup-tup de sa màquina d'es vapor y sa renou de la Rambla y estava com esverada, per lo qual no va posar esment a n'aquells auguris tan llamentables, sinó motiu haguera tingut per retgirar-se y no voler sebre rès dè metges ni operacions. Estava mólt malalta y semblava una oveya que duen an n'es matadero, tan resignada que l'hagueren pogut dur a s'argolla y ella no haguera obert sa boca.

Acabat de pendre es xicolati, madona es va posar es xal y es mocador y van partir; però sa dispesera els hi va donar ses degudes instruccions.

—Ara pendràn per la dreta y desseguida seràn a la Rambla. En 'cabat giren axí, cap amunt y al cap d'avall...

—¿Ja hi tornam a esser?—va pensar l'amo, y en veu alta va dir: —Uep, senyora Enriqueta: ¿què és cap avall ò cap amunt?

—Cap amunt sempre; però al cap d'avall...

—Bono, dexèmho estar... Axí meteix no mos entendriem... ¿Què mos vol fer un favor?

—Demàni: una servidora està per servirlo.

—Idò, que cerqui colcú qui mos acompanyi a câ's doctor, pagant lo que sia.—

Axí ho van fer. Sa dispesera va donar un parey de crits a s'escala matexa y va comparèxer botant, com si vingués de dalt d'es terrat, una al-loteta mólt agradosa y pobreta y guiats per ella no van perdre passa. De câ's metge mateix, per ordre d'aquest, van dur sa malalta al Hospital Clínich, qui per lo gran va dexar embadalit al amo En Xech, y després d'haver recomanat mólt a n'es doctor que mirassin de no dexar dins sa panxa de madona cap tisores ni altra eina—lo qual va fer riure mólt a n'es senyors qu'allà hi havía—l'amo va esperar es acontexements dedicantse a fer es lero per la Rambla y es port y badar per tots es mostradors y demés puestos ahont s'altra gent badava.

V

S'operació estava feta y li deyen qu'havía anat d'allò més bé; però l'amo En Xech estava trist. May de la vida s'havía separat de madona; no recordava haver dormit una sola nit fòra de cà'seva ni manco sense sa companyía ni may l'havía vista malalta y ara la dexava dins aquell immens y trist hospital, tirada dins es llit y estesa y groga com si fos morta. Barcelona li queya demunt: tots es carrers, fins es més amples, li semblaven estrets y sobre tot una cosa li donava angunia y era es color de ses cases: no parlèm de l'Aduana ni del Mundial Palace ni d'es magatzèms y es voltants d'es port, que tot li semblava fumat com una foganya, sinó lo de més amunt. Aquella blancor de neu de ses cases de S'Uestrà no l'havía tornada a veure des de que va sortir de Mahó, y en tenía una anyorança: anyorança de blancor y anyorança de quietut, de silenci, de soledat, d'amplaria. En aquells carrers, y a la Rambla sobre tot, se trobava perdut en mig de sa gernació, sense veure una cara amiga ni sols coneguda; una gent enfeynada qui li semblava a ell que no feya rès sinó caminar, qui frissava sempre, com si tothom hagués perdut s'enteniment, y s'admirava que, no obstant assò, may s'envestien, mentres ell, qui anava d'es séu pas, s'envestía ab tothom y tot eren empentes y calsigades. Y aquell truy qui no acabava may, y aquells crits agres d'es automòvils, qui tant el sobressaltaven y li tenien el cor estret.

No demanava rès a ningú, per por de que l'enganassin, com sa dòna grassa y es municipal vermey, perque ell n'estava ben segur que l'havien enganat es primer dia, y ja podien formarse rotlos a la Rambla, qu'ell passava de llis ab sa mà a sa butxaca ahont hi duya es doblers, y mólt alerta. No volía sebre rès de rès; però axí mateix, quan capal tart encenien es llums, l'homo trobava qu'allò era pulit, qu'era una cosa may vista tot lo que se li presentava: aquells tramvíes tan iluminats, que passaven un darrera s'altre, aquelles botigues que feyen mal d'uys de tanta resplandor y tenien dins es mostradors tantes coses bones y guapes, com una maravella a's costat de s'altra.

(Continuarà)

FOLKLORE

FUNDACIÓ DE LA VILA DE TORÀ

Conta la tradició que tota la vall del Riubregós (ò Llobregós) era un aygua-moll que no criava més qu'herba, per a pastura de remats. Uns pastors dels voltants de Nuria, als hiverns que les nevades los treyen dels prats del Pirinèu, baxaven a pasturar les seues remades de bous per aquesta vall del Riubregós; y, com es natural, tenien fetes les seues barraques de pastor al peu mateix de la costa de l'Aguda per esser lo terreno més axut y més aprop del castell y poble de l'Aguda hont podien provehir de queviures. Devots los nostres pastors, com tota la gent del alt Pirinèu, de la reyna dels Pirinèus la Mare de Deu de Nuria y del gloriós Sant Gili A., axecaren en lo lloch en que hi tenien les barraques una capelleta ò oratori dedicat a Sant Gili, a fi de que des d'allí lo Sant escoltés les seues oracions y guardés les remades, tal com ho feya la Mare de Deu des del turó y temple de l'Aguda. Ab los anys, assecats que foren los aygua-molls, la vall de Riubregós se convertí en terra ben bona pel conrèu; y'ls habitants de l'Aguda, qu'havien de conreuar les fexetes de terra dolenta de les costes a copia de posarhi mólt de treball y de sostenirles ab parets groxudes, s'estimaren més conreuar les planes de la vall. Necessariament, aleshores, van tenir d'edificar cases per a estarshi los treballadors; y'l lloch més indicat per edificarles va ésser aprop de la capelleta de Sant Gili per a que fos són patró y advocat davant de Deu. Y edificat que fou aquest poblet en lo *torà* (plà ò indret en qu'hi pasturaven los toros) també prengué'l nom de Torà.

Veusaquí perque'l patró de la vila de Torà es Sant Gili Abat, y en lo segell del Ajuntament hi hà un toro bo y pasturant al peu d'un arbre.

ROSER BOSCH

Torà, Setembre de 1919.

EL CORB Y LA GUINEU

Faula contada per Teresa Soler, de 45 anys, natural de Fontsagrada (Lleyda)

Vetaquí que'l corb s'estava dalt d'un serrat menjantse un formatge y la guinèu, qu'es llaminera, s'estava baix replegant les molletes que queyen.

El corb que des de dalt li preguntava: —Guinèu, vols ve_

nir al Cel, que fan unes bodes?—¿Còm hi aniré si no puch volar.—Ja t'hi portaré jo.—No'm podràs portar.—Sí, púja damunt de les meves ales; ja ho veuràs com te podré dur.—

El corb baxa; la guinèu li puja damunt de les ales y'l corb se posa a volar amunt, y quan van ser mólt amunt el corb li va preguntar: —Guinèu ¿què veus terra encara?—Una miqueta, vòla més amunt.—¿Y ara?—Ja no'n veig mólta; vòla una mica més amunt.—Guinèu: ahont t'estimes més caure, en terra ò en terreta?—Ni en terra ni en terreta, vòla més amunt. —Guinèu: ahont t'estimes més caure, en terra ò en terreta?— Si caure haig de fer, m'estimo més en terreta?—

El corb gira les ales y la tira daltabaix.

La guinèu diu: —Si d'aquesta m'escapo y no'm moro, jamay bodes al Cel.—

Però, quan va ser a terra, va quedar reventada.

ADELAIDA FERRÉ Y GOMIS

CASCÚ PREGA PEL SÉU SANT

(Contada per la meua cosina D. O. P., de 36 anys)

Vetaquí qu'una vegada anaren uns empacadors d'aufals y palla a un poble a empacarne. A la casa hont posaven hi havía una noya que's volía fer monja.

Als vespres, aquella noya s'empenyava en ferlos dir lo Sant Rosari, y ells qu'eren uns malvats renegayres, quína se'n pensen? Un dia, ja cansats de dirlo, al contestar la Santa del Parenostre, digueren:

—«Santa María, Mare de Deu, preguèu per nosaltres *empacadors*, etc.»—

La primera vegada, passà desapercebut aquest cambi, però a la tercera ò quarta, tothom se n'adonà, y aquella noya que volía ser monja'ls hi preguntà per què ho deyen d'aquella manera, y ells, per complàurela y acabar d'un cop, li digueren:

—Mirèu, mestressa: cascú prega pel séu Sant. Si valtros sóu *pecadors*, naltros som *empacadors*.—

Y d'aquell dia en avant no'ls el feren dir més lo Sant Rosari y'ls dexaren en pau per sempre.

R. PIQUÉ BATLLE

Tàrrega.

REVISTA

Teatres

DOS IMPULSOS

Ha tingut lloch a últims del mes passat una reunió d'entitats y personalitats respectables per «acordar la forma més viable per a implantar a la major brevetat possible el Teatre Lírich Català». Se prengué la cosa ab mólt interès, se feren ofertes de totes menes, y's disposà tothom a treballar seriament per la consecució del fi proposat. Nosaltres ens adherim sincerament als propòsits de la Comissió que s'ha emprès una tasca tan simpàtica.

La «Escola Catalana d'Art Dramàtich» que no pogué dur a cap son concurs del any passat per no haver considerat premiables cap de les obres presentades, el convoca novament per aquest any ab les bases següents: Se concedirà un premi de cinch centes pessetes a una obra dramàtica, inèdita, en vers, en tres ò més actes, inspirada en un fet històrich de Catalunya. Hi podràn pendre part tots els poetes de la nostra terra sens limitació de cap mena. L'obra premiada quedarà de propietat del autor, però la Escola tindrà'l dret d'estrenarla dintre'l terme d'un any, y no podrà ser publicada abans de la primera representació sense autorisació de la Escola. Les obres s'han de remetre a la Secretaría (Canuda, 31) els dilluns, dimecres y divendres feyners, de 7 a 8 del vespre, fins al 30 de Juny, en la forma acostumada. Formaràn el Jurat En Pere Corominas, En Lluís Nicolau d'Olwer y N'Adrià Gual, fentse públich el veredicte per tot el vinent mes de Setembre.

A tots dos nobles intents desitgèm un èxit complet, que bé ho necessita'l nostre teatre.

LLEAL

El purgatori del bibliofil

NOVELA FANTÀSTICA DE RAMON MIQUEL Y PLANAS

Acabant en aquest número'l repartiment d'aquest folletí, nostres lectors poden cambiar sos fulls en bon estat per l'exemplar cusit, abonant tan sols quaranta cèntims, en aquesta Administració — Mallorca, 287.

Se posa a la venda pel públich a 2 pessetes.

Imp. La Renaxensa. Barcelona.